

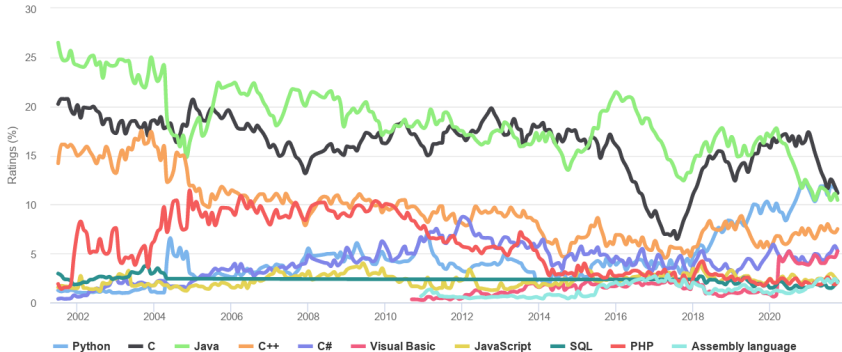
Wstęp do programowania w C

Marek Piotrów - Wykład 1

14 października 2021

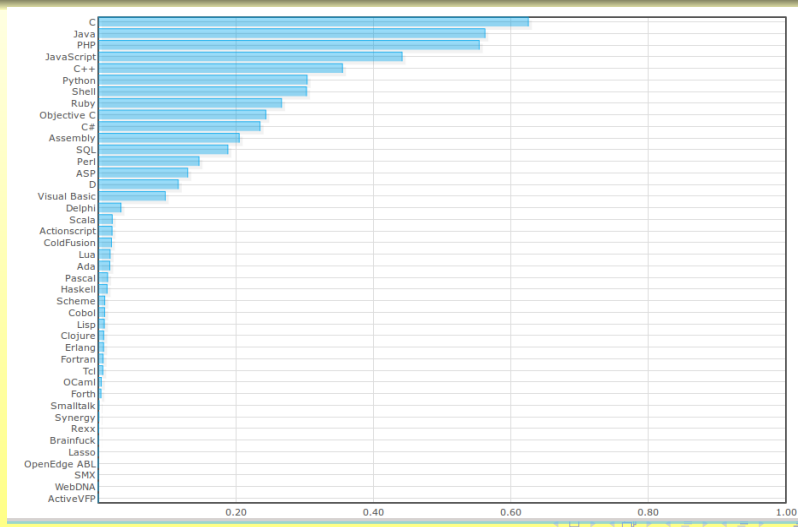
Zmiany w popularności języków programowania (według *www.tiobe.com*) - dane z października 2021

TIOBE Programming Community Index

Source: www.tiobe.com

Najbardziej popularne języki programowania

www.langpop.com(2014) - aktualnie serwis zamkniety

Źródła sukcesu języka C

- Zaprojektowany przez programistę-praktyka Dennisa Ritchie'go dla praktyków. Użyty do napisania systemu UNIX.
- Ściśle związany z systemami UNIX oraz Linux - stale dostępne kompilatory.
- Książka Kernighan'a i Ritchie'go definiująca język przed wydaniem standardu.
- Język wysokiego poziomu umożliwiający programowanie na poziomie sprzętowym.
- Rozszerzalny przez biblioteki, bogata biblioteka standardowa.

Literatura i inne źródła

- B.W. Kernighan i D.M. Ritchie, *Język ANSI C. Programowanie. Wydanie II*, Helion (wcześniej WNT), 2010.
- King K.N.: *Język C, Nowoczesne programowanie*, Wydanie II, Helion 2011 (uwzględnia standard C99).
- Podstawowe środowisko pracy: Code::Blocks
<http://www.codeblocks.org>
- Podstawowy kompilator: GCC
<http://www.mingw.org> oraz <http://gcc.gnu.org>
- Materiały z wykładu, zgłaszanie rozwiązań, itd.:
<https://skos.ii.uni.wroc.pl> - trzeba się zalogować i wybrać kurs "Wstęp do programowania w C (2021/22)".
- Podstawowy standard języka C: ISO/IEC 9899:2011.
- Wymagane opcje kompilatora gcc: `-xc -std=c11 -Wall -Wextra -Werror`

Zasady zaliczenia kursu

Składniki oceny

- 50% - zadania z 10 list rozwiązywane w trakcie zajęć w pracowni oraz w domu - 300 pkt.;
- 25% - zadanie końcowe (4-tygodniowe) - 150 pkt.;
- 25% - kolokwium na wykładzie w styczniu - 150 pkt..

Przeliczanie procentów na ocenę

- 40% - dostateczny (3,0) - 240 pkt.;
- 55% - dostateczny plus (3,5)- 330 pkt.;
- 65% - dobry (4.0) - 390 pkt.;
- 75% - dobry plus (4,5) - 450 pkt.;
- 85% - bardzo dobry (5,0) - 510 pkt..

Język programowania C

C jest językiem:

- imperatywnym;
- statycznie typowym;
- proceduralnym;
- o strukturze blokowej;
- ogólnego przeznaczenia.

Język programowania jest opisywany poprzez

- leksykę (wyodrębnienie słów, operatorów i separatorów);
- składnię (określenie poprawnych ciągów symboli leksykalnych);
- semantykę (określenie znaczenia poprawnych konstrukcji językowych).

Język programowania C

C jest językiem:

- imperatywnym;
- statycznie typowalnym;
- proceduralnym;
- o strukturze blokowej;
- ogólnego przeznaczenia.

Język programowania jest opisywany poprzez

- leksykę (wyodrębnienie słów, operatorów i separatorów);
- składnię (określenie poprawnych ciągów symboli leksykalnych);
- semantykę (określenie znaczenia poprawnych konstrukcji językowych).

Język programowania C

C jest językiem:

- imperatywnym;
- statycznie typowalnym;
- proceduralnym;
- o strukturze blokowej;
- ogólnego przeznaczenia.

Język programowania jest opisywany poprzez

- leksykę (wyodrębnienie słów, operatorów i separatorów);
- składnię (określenie poprawnych ciągów symboli leksykalnych);
- semantykę (określenie znaczenia poprawnych konstrukcji językowych).

Język programowania C

C jest językiem:

- imperatywnym;
- statycznie typowalnym;
- proceduralnym;
- o strukturze blokowej;
- ogólnego przeznaczenia.

Język programowania jest opisywany poprzez

- leksykę (wyodrębnienie słów, operatorów i separatorów);
- składnię (określenie poprawnych ciągów symboli leksykalnych);
- semantykę (określenie znaczenia poprawnych konstrukcji językowych).

Język programowania C

C jest językiem:

- imperatywnym;
- statycznie typowalnym;
- proceduralnym;
- o strukturze blokowej;
- ogólnego przeznaczenia.

Język programowania jest opisywany poprzez

- leksykę (wyodrębnienie słów, operatorów i separatorów);
- składnię (określenie poprawnych ciągów symboli leksykalnych);
- semantykę (określenie znaczenia poprawnych konstrukcji językowych).

Język programowania C

C jest językiem:

- imperatywnym;
- statycznie typowalnym;
- proceduralnym;
- o strukturze blokowej;
- ogólnego przeznaczenia.

Język programowania jest opisywany poprzez

- leksykę (wyodrębnienie słów, operatorów i separatorów);
- składnię (określenie poprawnych ciągów symboli leksykalnych);
- semantykę (określenie znaczenia poprawnych konstrukcji językowych).

Język programowania C

C jest językiem:

- imperatywnym;
- statycznie typowalnym;
- proceduralnym;
- o strukturze blokowej;
- ogólnego przeznaczenia.

Język programowania jest opisywany poprzez

- leksykę (wyodrębnienie słów, operatorów i separatorów);
- składnię (określenie poprawnych ciągów symboli leksykalnych);
- semantykę (określenie znaczenia poprawnych konstrukcji językowych).

Język programowania C

C jest językiem:

- imperatywnym;
- statycznie typowalnym;
- proceduralnym;
- o strukturze blokowej;
- ogólnego przeznaczenia.

Język programowania jest opisywany poprzez

- leksykę (wyodrębnienie słów, operatorów i separatorów);
- składnię (określenie poprawnych ciągów symboli leksykalnych);
- semantykę (określenie znaczenia poprawnych konstrukcji językowych).

Krótką historia języka C i C++

- 1977 - pierwszy opis języka C Kernighan'a i Ritchie'go;
- 1985 - opis języka C++ przez B. Stroustrup'a;
- 1989 - opublikowanie standardu ANSI C;
- 1990 - przekazanie prac nad standardem do ISO/IEC; opublikowanie standardu ISO/IEC 9899:1990 (tzw. c90);
- 1994-96 - poprawki do standardu c90, początek prac nad nowym standardem;
- 1998 - opublikowanie standardu języka C++;
- 1999 - kolejny standard języka C: ISO/IEC 9899:1999 (tzw. c99);
- 2001,2004,2007 - poprawki do standardu c99;
- 2011 - nowe standardy ISO/IEC dla C i C++ (tzw. c11 i c++11);
- 2014 - poprawiony standard ISO dla C++ (tzw. c++14);
- 2017,2020 - najnowsze standardy ISO dla C++ (c++17 i c++20);
- 2018 - poprawiony standard ISO dla C (c18).

Krótką historia języka C i C++

- 1977 - pierwszy opis języka C Kernighan'a i Ritchie'go;
- 1985 - opis języka C++ przez B. Stroustrup'a;
- 1989 - opublikowanie standardu ANSI C;
- 1990 - przekazanie prac nad standardem do ISO/IEC; opublikowanie standardu ISO/IEC 9899:1990 (tzw. c90);
- 1994-96 - poprawki do standardu c90, początek prac nad nowym standardem;
- 1998 - opublikowanie standardu języka C++;
- 1999 - kolejny standard języka C: ISO/IEC 9899:1999 (tzw. c99);
- 2001,2004,2007 - poprawki do standardu c99;
- 2011 - nowe standardy ISO/IEC dla C i C++ (tzw. c11 i c++11);
- 2014 - poprawiony standard ISO dla C++ (tzw. c++14);
- 2017,2020 - najnowsze standardy ISO dla C++ (c++17 i c++20);
- 2018 - poprawiony standard ISO dla C (c18).

Krótką historia języka C i C++

- 1977 - pierwszy opis języka C Kernighan'a i Ritchie'go;
- 1985 - opis języka C++ przez B. Stroustrup'a;
- 1989 - opublikowanie standardu ANSI C;
- 1990 - przekazanie prac nad standardem do ISO/IEC; opublikowanie standardu ISO/IEC 9899:1990 (tzw. c90);
- 1994-96 - poprawki do standardu c90, początek prac nad nowym standardem;
- 1998 - opublikowanie standardu języka C++;
- 1999 - kolejny standard języka C: ISO/IEC 9899:1999 (tzw. c99);
- 2001,2004,2007 - poprawki do standardu c99;
- 2011 - nowe standardy ISO/IEC dla C i C++ (tzw. c11 i c++11);
- 2014 - poprawiony standard ISO dla C++ (tzw. c++14);
- 2017,2020 - najnowsze standardy ISO dla C++ (c++17 i c++20);
- 2018 - poprawiony standard ISO dla C (c18).

Krótką historia języka C i C++

- 1977 - pierwszy opis języka C Kernighan'a i Ritchie'go;
- 1985 - opis języka C++ przez B. Stroustrup'a;
- 1989 - opublikowanie standardu ANSI C;
- 1990 - przekazanie prac nad standardem do ISO/IEC; opublikowanie standardu ISO/IEC 9899:1990 (tzw. c90);
- 1994-96 - poprawki do standardu c90, początek prac nad nowym standardem;
- 1998 - opublikowanie standardu języka C++;
- 1999 - kolejny standard języka C: ISO/IEC 9899:1999 (tzw. c99);
- 2001,2004,2007 - poprawki do standardu c99;
- 2011 - nowe standardy ISO/IEC dla C i C++ (tzw. c11 i c++11);
- 2014 - poprawiony standard ISO dla C++ (tzw. c++14);
- 2017,2020 - najnowsze standardy ISO dla C++ (c++17 i c++20);
- 2018 - poprawiony standard ISO dla C (c18).

Krótką historia języka C i C++

- 1977 - pierwszy opis języka C Kernighan'a i Ritchie'go;
- 1985 - opis języka C++ przez B. Stroustrup'a;
- 1989 - opublikowanie standardu ANSI C;
- 1990 - przekazanie prac nad standardem do ISO/IEC; opublikowanie standardu ISO/IEC 9899:1990 (tzw. c90);
- 1994-96 - poprawki do standardu c90, początek prac nad nowym standardem;
- 1998 - opublikowanie standardu języka C++;
- 1999 - kolejny standard języka C: ISO/IEC 9899:1999 (tzw. c99);
- 2001,2004,2007 - poprawki do standardu c99;
- 2011 - nowe standardy ISO/IEC dla C i C++ (tzw. c11 i c++11);
- 2014 - poprawiony standard ISO dla C++ (tzw. c++14);
- 2017,2020 - najnowsze standardy ISO dla C++ (c++17 i c++20);
- 2018 - poprawiony standard ISO dla C (c18).

Przykład 1 - rozkład liczby na czynniki

```
#include <stdio.h>

/* wypisz rozkład na czynniki pierwsze podanych liczb naturalnych */

int main(void)
{
    unsigned int liczba, czynnik;

    while (1) {
        printf("Podaj liczbę do rozkładu na czynniki pierwsze (0 - koniec): ");
        scanf("%u",&liczba);
        if (liczba == 0) return 0;

        printf("Czynniki pierwsze liczby %u\n to: ",liczba);
        while (liczba % 2 == 0) {
            liczba=liczba/2;
            printf(" 2");
        }

        for (czynnik=3; czynnik*czynnik <= liczba; czynnik=czynnik+2)
            while (liczba % czynnik == 0) { // Najmniejszy nietrywialny dzielnik liczby jest liczbą pierwszą
                liczba=liczba/czynnik;
                printf(" %u",czynnik);
            }
        if (liczba > 1) printf(" %u\n",liczba); else putchar('\n');
    }
    return 0;
}
```

Niektóre cechy dobrego programowania

- **Czytelność:** formatowanie tekstu, właściwe identyfikatory, komentarze (a może nawet: literate programming).
- **Poprawność:** zgodność ze specyfikacją, brak błędów.
- **Efektywność:** dobór właściwych algorytmów i struktur danych.
- **Przenośność:** zgodność ze standardem języka.

Niektóre cechy dobrego programowania

- Czytelność: formatowanie tekstu, właściwe identyfikatory, komentarze (a może nawet: literate programming).
- Poprawność: zgodność ze specyfikacją, brak błędów.
- Efektywność: dobór właściwych algorytmów i struktur danych.
- Przenośność: zgodność ze standardem języka.

Niektóre cechy dobrego programowania

- Czytelność: formatowanie tekstu, właściwe identyfikatory, komentarze (a może nawet: literate programming).
- Poprawność: zgodność ze specyfikacją, brak błędów.
- Efektywność: dobór właściwych algorytmów i struktur danych.
- Przenośność: zgodność ze standardem języka.

Niektóre cechy dobrego programowania

- Czytelność: formatowanie tekstu, właściwe identyfikatory, komentarze (a może nawet: literate programming).
- Poprawność: zgodność ze specyfikacją, brak błędów.
- Efektywność: dobór właściwych algorytmów i struktur danych.
- Przenośność: zgodność ze standardem języka.

Przykład 2: długość ciągu Collatz'a

Zadanie

Dla danej dodatniej liczby naturalnej s wypisać długość ciągu Collatz'a zdefiniowanego następująco: $a_0 = s$ oraz dla $i \in \mathbb{N}$

$$a_{i+1} = \begin{cases} a_i/2, & \text{dla parzystego } a_i > 1 \\ 3a_i + 1, & \text{dla nieparzystego } a_i > 1 \end{cases}$$

Hipoteza Collatz'a (nierozstrzygnięta)

Dla każdej dodatniej liczby naturalnej s zdefiniowany powyżej ciąg Collatz'a ma skończoną długość.

Przykład 3

```
#include <stdio.h>
```

```
/* wypisz zestawienie stanu konta, jesli kwote 10 tys. zl.  
   wlozyliśmy na lokate 10 letnia oprocentowana 5% rocznie  
   i procenty sa dopisywane co kwartal. */
```

```
int main(void) // wersja zmiennoprzecinkowa
```

```
{  
    int lata, okresow_w_roku;  
    float procent, kwota_pocz, kwota;  
    int rok, okres;  
  
    kwota_pocz=10000; /* kwota lokaty */  
    lata=10;          /* liczba lat lokaty */  
    okresow_w_roku=4; /* liczba okresow w roku */  
    procent=0.05;      /* oprocentowanie roczne */  
  
    kwota=kwota_pocz; rok=1;  
    while (rok <= lata) {  
        okres=1;  
        while (okres <= okresow_w_roku) {  
            kwota=kwota*(1.0+procent/okresow_w_roku);  
            okres=okres+1;  
        }  
        printf("%d\t\t%9.2f\n",rok,kwota);  
        rok=rok+1;  
    }  
    return 0;  
}
```

Przykład 4 - zmiana reprezentacji kwot z float na int

```
#include <stdio.h>
```

```
/* wypisz zestawienie stanu konta, jeśli kwote 10 tys. zł.  
   włożyliśmy na lokatę 10 letnią oprocentowaną 5% rocznie  
   i procenty są dopisywane co kwartał. */
```

```
int main(void) // wersja stałoprzecinkowa
```

```
{  
    int kwota_pocz, lata, okresow_w_roku;  
    float procent;  
    int rok, okres, kwota;  
  
    kwota_pocz=10000*100; /* kwota lokaty w groszach */  
    lata=10;             /* liczba lat lokaty */  
    okresow_w_roku=4;    /* liczba okresow w roku */  
    procent=0.05;        /* oprocentowanie roczne */  
  
    kwota=kwota_pocz; rok=1;  
    while (rok <= lata) {  
        okres=1;  
        while (okres <= okresow_w_roku) {  
            kwota=kwota*(1.0+procent/okresow_w_roku);  
            okres=okres+1;  
        }  
        printf(" %d\t\t %9.2f\n",rok,kwota/100.0);  
        rok=rok+1;  
    }  
    return 0;  
}
```

Przykład 5 - użycie pętli for zamiast while

```
#include <stdio.h>
```

```
/* wypisz zestawienie stanu konta, jeśli kwotę 10 tys. zł.  
   włożyliśmy na lokatę 10 letnią oprocentowaną 5% rocznie  
   i procenty są dopisywane co miesiąc. */
```

```
int main(void) // wersja stałoprzecinkowa
```

```
{
```

```
    int kwota_pocz, lata, okresow_w_roku;
```

```
    float procent;
```

```
    int kwota;
```

```
    kwota_pocz=10000*100; /* kwota lokaty w groszach */
```

```
    lata=10; /* liczba lat lokaty */
```

```
    okresow_w_roku=12; /* liczba okresow w roku */
```

```
    procent=0.05; /* oprocentowanie roczne */
```

```
    kwota=kwota_pocz;
```

```
    for (int rok=1; rok <= lata; rok++) {
```

```
        for (int okres=1; okres <= okresow_w_roku; okres++)
```

```
            kwota=kwota*(1.0+procent/okresow_w_roku);
```

```
            printf("%d\t%9.2f\n", rok, kwota/100.0);
```

```
        }
```

```
    return 0;
```

```
}
```

Przykład 6 - użycie preprocesora do definicji stałych

```
#include <stdio.h>
```

```
/* wypisz zestawienie stanu konta, jeśli kwotę 10 tys. zł.  
   włożyliśmy na lokatę 10 letnią oprocentowaną 5% rocznie  
   i procenty są dopisywane co miesiąc. */
```

```
#define KWOTA_POCZ (10000*100) /* kwota lokaty w groszach */  
#define LATA 10 /* liczba lat lokaty */  
#define OKRESOW_W_ROKU 12 /* liczba okresów w roku */  
#define PROCENT 0.05 /* oprocentowanie roczne */
```

```
int main(void) // wersja stałoprzecinkowa
```

```
{  
    int kwota=KWOTA_POCZ;  
  
    for (int rok=1; rok <= LATA; rok++) {  
        for (int okres=1; okres <= OKRESOW_W_ROKU; okres++)  
            kwota=kwota*(1.0+PROCENT/OKRESOW_W_ROKU);  
        printf("%d\t%9.2f\n",rok,kwota/100.0);  
    }  
    return 0;  
}
```